

Eveliina Kupiainen

TURVALLISUUTTA JA VAKAUTTA ETSI- MÄSSÄ

Emotionaalisen turvan rooli kodin ulkopuolelle sijoitettujen
nuorten kodin tunnun merkityksissä

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Kandidaatin tutkielma
Maaliskuu 2025

TIIVISTELMÄ

Eveliina Kupiainen: Turvallisuutta ja vakautta etsimässä. Emotionaalisen turvan rooli kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksissä.

Kandidaatin tutkielma

Tampereen yliopisto

Sosiaalityön tutkinto-ohjelma

Maaliskuu 2025

Tämä kandidaattitutkielma tarkastelee nuorten kokemuksia kodin ulkopuolelle sijoittamisesta. Tutkielman tarkoitus on selvittää, miten emotionaalinen turva vaikuttaa kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksiin. Lähestyn tutkielman aihetta emotionaalisen turvan käsitteen kautta, jolle on monenlaisia määritelmiä. Yhdistän tutkielmasani Edward Cummingsin määritelmän emotionaalisesta turvasta ja liitän siihen myös John Bowlbyn kiintymyssuhdeteorian, Abraham Maslowin tarvehierarkian sekä Erik H. Eriksonin teorian psykososiaalisesta kehityksestä. Lisäksi tarkastelen kodin tuntua fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ulottuvuuden kautta. Tutkimukseni aihe on ajankohtainen, sillä kodin ulkopuolelle sijoittaminen on lisääntynyt viime vuosina Suomessa. Aihe on myös olennainen sosiaalityön kannalta ja emotionaalisen turvan tarkasteleminen aiheeni kontekstissa antaa tärkeää tietoa kodin ulkopuolelle sijoittamisen vaikutuksista nuorten elämään.

Tutkielma on toteutettu kirjallisuuskatsauksena eli laadullisena review -tutkimuksena. Tutkielmassa analysoidaan 11 vertaisarvioitua artikkelia, joista kolme on suomenkielisiä ja loput englanninkielisiä. Aineiston analyysi on toteutettu teemoittelulla, jonka avulla pyritään tässä tutkielmassa erottamaan emotionaalisen turvan vaikutuksia kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksiin. Analyysistä nousi esiin viisi teemaa: pysyvyys ja jatkuvuus, merkittävä ja luotettava suhde aikuiseseen, turvallisuuden tunne, kontakti ja yhteistyö biologisten vanhempien kanssa sekä koulu. Analyysini perusteella pysyvyydessä ja jatkuvuudessa oli katkoksia. Siirtymät ja niihin valmisteleminen korostuivat ja lisäksi asuminen monessa paikassa heijastui pysyvyyden ja jatkuvuuden heikkenemiseen. Kiintymyssuhteiden tärkeys, niiden katkeamiset ja uudelleen muodostamiset korostuivat myös pysyvyyden ja jatkuvuuden näkökulmasta.

Merkittävä ja luotettava suhde aikuiseseen oli tärkeä tekijä emotionaalisen turvan kannalta. Analyysissä ilmeni monenlaisia suhteita eri aikuisiin, ja suhteiden muodostamista ympäröi luottamuksen puute ja ajan tarve. Monenlaiset suhteet ja niistä syntyvät eri kodin tunnun merkitykset eivät poissulkeneet toisiaan. Turvallisuuden tunteen pohjana oli perustarpeiden täyttäminen. Arki, rutiinit ja konfliktien ratkaiseminen edesauttoivat kodin tunnun merkityksien muodostumista. Lisäksi analyysissä korostuivat sekä nuoren että aikuisen tai ammattilaisen rooli turvallisuuden tunteen rakentamisessa. Kontaktissa ja yhteistyössä biologisten vanhempien kanssa oli vaihtelua ja emotionaalisen turvan kannalta se oli sekä positiivinen ja negatiivinen tekijä. Vaihtelu kontaktissa syntymäperheeseen sekä edisti että loi hajanaisuutta kodin tunnun merkityksiin. Koulu puolestaan korosti vertaissuhteita, onnistumisia ja itsensä toteuttamista, mutta toisaalta se aiheutti myös leimautumista ja ulkopuolisuutta. Näistä kaikki olivat yhteydessä emotionaaliseen turvallisuuteen, ja sen kautta nuorten kodin tunnun merkitysten muodostumiseen.

Tutkielmani perusteella emotionaalinen turva oli yhteydessä kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksiin ja sen rooli näissä merkityksissä oli olennainen. Nuorten kokemukset kodin ulkopuolelle sijoittamisesta ovat todella ristiriitaisia, mikä kertoo siitä, että kodin ulkopuolelle sijoittaminen on osalle nuorista ollut hyvä ratkaisu, mutta osalla se ei ole palvellut tarkoitustaan. Aihetta olisi syytä tutkia jatkossa vielä enemmän ja tutkimukseen olisi hyvä saada mukaan myös sijaishuollossa työskentelevien ammattilaisten näkökulmia, jotta sijaishuollon työskentelyä nuorten kasvun ja kehityksen turvaamiseksi voitaisiin parantaa.

Avainsanat: emotionaalinen turva, kodin tuntu, kodin ulkopuolelle sijoittaminen, nuoret

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

TEKOÄLYN KÄYTTÖ OPINNÄYTTEESSÄ

Opinnäytteessäni on käytetty tekoälysovelluksia:

- Ei
- Kyllä

Ilmoitukseni mukaan olen käyttänyt opinnäytteessäni tutkielmaprosessin aikana seuraavia tekoälysovelluksia:

Tekoälysovellusten nimi ja versio: ChatGPT Plus, GPT-4.

Käyttötarkoitus: ChatGPT sovellusta on käytetty tässä tutkielmassa apuna erittäin vanhojen aineistojen löytämiseen. Alaluvussa ”2.3 Emotionaalinen turva” ja luvussa ”Lähteet” käytin tekoälyä, jotta löytäisin alkuperäisiä aineistoja John Bowlbyn ja Mary Ainsworthin kiintymyssuhdeteorioihin liittyen sekä Erik H. Eriksonin psykososiaalisen kehityksen teoriaan liittyen.

Osiot, joissa tekoälyä on käytetty: [Luku 2.3 Emotionaalinen turva; Lähteet]

Olen tietoinen siitä, että olen täysin vastuussa koko opinnäytteeni sisällöstä, mukaan lukien tekoälyllä tuotetut osat, ja hyväksyn vastuun mahdollisista eettisten ohjeiden rikkomuksista.

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto.....	5
2	Tutkimuksen käsitteistöä ja teoreettinen tausta	8
2.1	Emotionaalinen turva	8
2.2	Kodin tuntu	10
3	Tutkielman tavoite ja toteutus	12
3.1	Tutkielman tarkoitus.....	12
3.2	Aineiston hankinta ja rajaus.....	12
3.3	Kirjallisuuskatsaus ja aineiston analyysimenetelmä	14
4	Tulokset.....	16
4.1	Pysyvyys ja jatkuvuus.....	16
4.2	Merkittävä ja luotettava suhde aikuiseen	18
4.3	Turvallisuuden tunne	20
4.4	Kontakti ja yhteistyö biologisten vanhempien kanssa.....	23
4.5	Koulu	25
5	Johtopäätökset.....	28
	Lähteet.....	31
	Liite 1. Analyysissa käytetyt artikkelit.....	36

1 JOHDANTO

Kodin ulkopuolelle sijoittaminen on lisääntynyt Suomessa, paitsi vuoteen 2022 verrattuna määrä on pysynyt melkein samana (THL 2024). Kodin ulkopuolelle sijoittaminen voi ilmetä kiireellisen sijoituksen, avohuollon sijoituksen tai huostaanoton muodossa. Kiireellinen sijoitus on lyhytaikainen kodin ulkopuolelle sijoittaminen, joka tehdään sosiaalityöntekijän päätöksellä (Lamponen 2023). Kandidaatin tutkielmassani tarkastelen emotionaalisen turvan roolia kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksissä. Tutkielman aihe valikoitui oman kiinnostuksen perusteella, sillä olen tehnyt jo reilun vuoden ajan ohjaajan töitä päivystävään lastensuojelulaitoksen yksikköön. Työssäni olen päässyt osallistumaan nuorten arjen hoito- ja kasvatustyöhön, tekemään arviointi- ja kriisityötä sekä yhteistyötä perheiden ja erilaisten verkostojen kanssa. Oma työni sekä yhteistyö muiden ammattilaisten sekä perheiden kanssa herättivät pohtimaan, millaisia kodin tunnun merkityksiä kodin ulkopuolelle sijoitetuilla nuorilla on. Lisäksi työssä olen huomannut, kuinka sijoitetuilla nuorilla voi olla lukuisia sijoituksia paikasta toiseen, mikä lisäsi mielenkiintoani kodin tunnun merkityksien tutkimiseen.

Huostaanotosta sanotaan lastensuojelulain 40 §:n (417/2007) mukaan seuraavaa: Lapsi on otettava hyvinvointivaltion huostaan ja hänelle on järjestettävä sijaishuolto, jos lapsen huolenpidon puutteet tai muut kasvuolosuhteet vaarantavat vakavasti lapsen terveyttä ja kehitystä tai lapsi itse vakavasti vaarantaa terveyttään tai kehitystään käyttämällä päihteitä, tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon tai muulla niihin rinnastettavalla käyttäytymisellään. Huostaanoton yhteydessä sijaishuollon järjestäminen tarkoittaa, että lapsi voidaan sijoittaa lastensuojelulaitokseen, sijaisperheeseen tai ammatilliseen perhekotiin (Laakso 2016). Avohuollon sijoitus eroaa kiireellisestä sijoituksesta ja huostaanotosta, sillä avohuollon sijoitus perustuu vapaaehtoisuuteen. (LsL 417/2007 37.§) Tässä tutkielmassa keskitytään lapsen sijoittamiseen lastensuojelulaitoksiin ja sijaisperheisiin.

Kodin ulkopuolelle sijoittaminen ei tarkoita lapsen erottamista omasta perheestään, vaan sijaishuollon aikana on yhteistyövelvoite lapsen syntymävanhempien kanssa. Sijaishuollon ai-

kana on myös otettava huomioon lapsen edun mukaisella tavalla tavoite perheen jälleenyhdistämisestä. Sijaishuollon aikana lapselle ja vanhemmille luodaan myös tueksi asiakassuunnitelmat, jotka tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. (THL 2023.)

Tutkielman aihe on ajankohtainen kodin ulkopuolelle sijoittamisen lisääntyneen määrän näkökulmasta. Tilastojen valossa vuonna 2023 lastensuojeluilmoituksia tehtiin 110 269 lapsesta, mikä vastaa 10,2 prosenttia lapsista. Samana vuonna kodin ulkopuolelle oli sijoitettuna 17 300 lasta. Vuonna 2023 kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista poikia oli 52 prosenttia ja 48 prosenttia tyttöjä. (THL 2024.) Poikien ja tyttöjen osuus oli sama myös vuonna 2022. Kodin ulkopuolelle sijoittamisessa on myös Suomessa alueellisia eroja. (THL 2023.)

Ruotsissa puolestaan vuonna 2023 kodin ulkopuolelle sijoitettuja, ympärivuorokautisessa sijoituksessa olevia nuoria vuoden aikana oli 25 800 lasta ja nuorta. Perhekoteihin sijoitettuja lapsia ja nuoria oli 18 800 vuonna 2023. Avohoitoa puolestaan sai 34 800 lasta ja nuorta. Vuosien 2018–2023 aikana ympärivuorokautisesti kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten määrä on vähentynyt ja avohoidossa olevien määrä taas lisääntynyt. Ympärivuorokautisesti kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten sukupuolijakauma oli sama kuin Suomessa. (Socialstyrelsen 2024.)

Yhdysvalloissa sijaishuollossa oli vuoden 2022 lopussa 368 500 lasta. Sijaishuollossa olevien lasten määrä on vähentynyt neljä vuotta peräkkäin. Vuoteen 2021 verrattuna lasten määrä sijaishuollossa laski lähes kuusi prosenttia. Yhdysvalloissa vuodesta 2020 lähtien sijaishuollosta lähtevien lasten määrä on ollut suurempi kuin sijaishuoltoon tulevien lasten määrä. (AFCARS 2024.) Kanadassa puolestaan vuonna 2021 arviolta 26 680 lasta asui sijaiskodissa. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on kasvanut hieman vuodesta 2016. (Black ym. 2022.)

Kodin ulkopuolelle sijoittaminen on lastensuojelun sosiaalityöntekijän työhön kuuluva työtehtävä, mikä tekee aiheesta oleellisen sosiaalityölle. Tutkielma antaa tietoa kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kokemuksista kodin tuntuun liittyen ja yhdistää niihin emotionaalisen turvallisuuden roolin. Nuorten kokemukset ja niiden yhdistäminen

emotionaaliseen turvaan antavat oleellista tietoa kodin ulkopuolelle sijoittamisen vaikutuksista nuoren elämän eri osa-alueisiin, sillä emotionaalinen turva huomioi muun muassa nuoren tarpeet sekä kehitykseen ja käyttäytymiseen liittyvät tekijät. Tällainen tieto voi antaa myös suuntaa sijaishuollon työskentelyn kehittämiseksi.

Tutkielman aluksi avaan tutkimuksen käsitteistöä ja teoriataustaa. Ensimmäisenä käsittelen kodin ulkopuolelle sijoittamista ja siihen liittyviä tilastoja Suomessa ja kansainvälisellä tasolla. Teoriataustassa määrittelen kodin tunnun käsitteen ja emotionaalisen turvan käsitteen. Luvussa 3 käsittelen tutkielman tavoitetta ja toteutusta. Esittelen tutkielman tarkoituksen, tutkimuskysymyksen ja tutkimusmenetelmän. Lisäksi avaan aineiston hankintaa ja määrittelen aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit sekä aineiston analyysimenetelmän. Luvussa 4 eli tulosluvussa esittelen keskeisimmät löydökset aineistosta. Viimeisessä luvussa pohdin tutkielman keskeisimpiä johtopäätöksiä sekä tutkimuksen rajoitteita ja mahdollisia jatkotutkimuskysymyksiä.

2 TUTKIMUKSEN KÄSITTEISTÖÄ JA TEOREETTINEN TAUSTA

2.1 *Emotionaalinen turva*

Tämän tutkielman teoreettisena viitekehyksenä toimii emotionaalisen turvan käsite. Emotionaaliselle turvalle on ajan saatossa kehitetty monenlaisia määritelmiä. Tässä tutkielmassa emotionaalisen turvan käsite keskittyy etenkin psykologiseen turvallisuuteen ja tunteiden säätelyyn.

Cummingsin (1996) määritelmän mukaan emotionaalinen turva toimii asetettuna tavoitteena, jonka mukaan lapset säätelevät omaa toimintaansa sosiaalisissa yhteyksissä ohjaten samalla sosiaalisia, emotionaalisia, kognitiivisia ja fysiologisia reaktioita. Emotionaalinen turva voidaan osoittaa lasten tunteiden, ajatusten, käyttäytymisten ja fysiologisten reaktioiden organisoinnista ja merkityksistä. Emotionaalisen turvan voi siis nähdä tavoitteena, joka motivoi lapsen säätelyprosesseja, jotka kohdistuvat esimerkiksi käyttäytymiseen sekä kognitiivisiin ja fysiologisiin reaktioihin sosiaalisissa yhteyksissä. (Mt.) Lisäksi Cummings (1996) kirjoittaa, että perheen toiminnalla on pitkään ajateltu olevan vaikutusta emotionaaliseen turvaan. Esimerkiksi avioliiton konfliktien ja lasten sopeutumisen on ehdotettu selittävän emotionaalista turvaa (Davies & Cummings 1994). Cummingsin (1996) mukaan lasten emotionaalinen turva johtuu monista perheen toiminnan muodoista eikä ainoastaan vanhemman ja lapsen kiintymyssuhteen laadusta.

Kiintymyssuhde voidaan nähdä osana emotionaalisen turvan käsitettä. Bowlbyn (1969) kiintymyssuhdeteoria korostaa lapsen ja hänen huoltajansa, etenkin äidin, välisten varhaisten siteiden merkitystä lapsen selviytymisen ja emotionaalisen kehityksen kannalta. Bowlby (1988) kuvasi kiintymyskäyttäytymisen olevan mitä tahansa tuloksena olevaa käyttäytymistä henkilössä, joka saavuttaa tai säilyttää läheisyyden johonkin toiseen läheiseksi tunnistettuun henkilöön, jonka ajatellaan selviytyvän paremmin maailman kanssa. Kiintymyskäyttäytyminen on ilmeisintä ihmisen ollessa esimerkiksi peloissaan, uupuneena tai sairaana, jolloin hän turvautuu toisen ihmisen lohdutukseen ja välittämiseen rauhoittaakseen itseään (mt., 26).

Tällainen käyttäytyminen on tyypillistä etenkin lapsuudessa, mutta jatkuu läpi elämän. Ajan kuluessa kiintymyssuhdeteoriaa on kehitetty vierastilannemenetelmän perusteella ja lapsen kiintymykselle on löydetty neljä erilaista kiintymystyyliä, joista kolme ensimmäistä ovat turvallinen, välttelevä ja ristiriitainen kiintymyssuhde (Ainsworth et al. 1978). Myöhemmin määriteltiin vielä neljäs kiintymyssuhdetyyli, jäsentymätön kiintymyssuhde (Ainsworth & Solomon 1986). Kiintymyssuhdeteoriaa ei käytetä tässä tutkielmassa omana teoreettisena viitekehyskään, sillä nykyisin se on ollut kritiikin alaisena (esim. Mehdi Abadi 2023; Thompson ym. 2022; Robledo ym. 2022). Kuitenkin kiintymyssuhde on olennainen tekijä emotionaalisen turvan käsitteessä, sillä turvallinen kiintymyssuhde lisää emotionaalista turvallisuutta. Kiintymyssuhteet ovat myös olennaisia kodin ulkopuolelle sijoittamisessa, sillä sijoitettu nuori joutuu luomaan uusia suhteita uusiin aikuisiin sijoituksen aikana.

Emotionaaliseen turvaan liittyy myös Maslowin tarvehierarkian käsite. Sen mukaan ihmisellä on hierarkiseen järjestykseen asetettavia tarpeita viidellä eri tasolla, joista alimpana on fyysiset tarpeet, joiden jälkeen järjestyksessä ovat turvallisuus, rakkaus ja kuuluminen, itsetunto ja ylimpänä itsensä toteuttaminen. Toisen tason turvallisuuden tarpeisiin kuuluvat järjestyksen kokeminen, ennustettavuus ja kontrolli omasta elämästä. Nämä tarpeet voivat täyttää perhe ja yhteiskunta. Kolmannen tason eli rakkauden ja kuulumisen tarpeisiin liittyvät esimerkiksi ihmisen emotionaaliset tarpeet ihmissuhteissa, läheisyys, luottamus ja hyväksyminen. Rakkauden ja kuulumisen tarpeet ovat voimakkaimpina lapsuudessa. (McLeod 2024, 2–3 Maslowin 1943 ja 1954 muk.)

Eriksonin (1950) teoria psykososiaalisesta kehityksestä määrittelee ihmiselle 8 ikävaiheeseen liittyvää kehityskriisiä, joista emotionaalisen turvan kannalta etenkin ensimmäinen ja toinen kehityskriisi ovat oleellisia. Erikson (1950) myös korostaa varhaisten kokemusten luottamuksesta ja itsenäisyydestä vaikuttavan lapsen kykyyn tuntea olonsa turvalliseksi.

Ensimmäinen kehityskriiseistä kuuluu vauvaikään, jossa vauva oppii hoitajansa turvaavan heidän perustarpeensa. Onnistunut kehityskriisin läpikäyminen luo vauvalle toivon tunteen ja uskon tulevaisuuteen. Kehityskriisin epäonnistuessa lapsen perustuntemukseksi muodostuu epäluottamus. Toinen kehityskriisi sijoittuu varhaislapsuuteen, jossa lapsi muodostaa käsityksen omasta kontrollistaan ja jolloin lapsi itsenäistyy. Kehityskriisin epäonnistuessa

lapselle voi muodostua vihamielinen kuva itsestään tai hän voi alkaa korostaa itseään. (Erikson 1950.) Eriksonin teoria psykososiaalisesta kehityksestä on olennainen emotionaalisen turvan kannalta, kun tarkastellaan varhaisia kokemuksia. Varhaisten kokemusten huomioonottaminen kodin ulkopuolelle sijoittamisessa on tärkeää, sillä emotionaalisen turvan aikaisempi järkkäminen voi vaikuttaa nuorten hyvinvointiin sijoituksen koittaessa.

2.2 Kodin tuntu

Koti ymmärretään paikaksi, jonne ihminen kokee kuuluvansa. Koti on myös paikka, joka koetaan turvalliseksi. (Forsberg 2018.) Kulttuurillisesti erityisesti lapsuuden koti mielletään merkitykselliseksi paikaksi. Lapsuudenkotiin liittyvät myönteiset tunteet nähdään kannattelevana tekijänä aikuisuudessa. Täten esimerkiksi kodittomuuden tunteet voivat synnyttää elämäntarinoihin surullisia juonteita. (Juhila 2018.) Vastaavasti lapsen tai nuoren kodin ulkopuolelle sijoittaminen johtaa kodin vaihtumiseen ja täten kodin tunnun merkityksien muuttumiseen, minkä vuoksi näiden merkityksien tarkastelu on tärkeää.

Kodin tuntu on moniulotteinen käsite, jota voi tarkastella monesta eri näkökulmasta. Koti nähdään paikkana, jossa kodin tuntu on läsnä (Juhila 2018). Kodin tunnun on kuvattu olevan lähi-käsite kuulumisen tunteelle. Kuuluminen voi olla asuinpaikkaan liittyviä tunteita, sosiaalisia suhteita liittyen paikkaan sekä paikan fyysisiä ja materiaalisia ominaisuuksia. (Forsberg 2018.) Tässä tutkielmassa määrittelenkin kodin tunnun fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten ulottuvuuksien kautta, jotka yhdessä luovat turvallisuuden, jatkuvuuden ja kiintymyksen tunteita.

Kodin tunnun fyysiseen ulottuvuuteen kuuluu koti fyysisenä asuinpaikkana ja siihen liittyvät materiaaliset ominaisuudet. Esimerkiksi Laakso (2016) kuvaa esineiden tärkeää roolia huostaanotettujen lasten elämäntarinan jatkuvuudessa. Fyysinen ulottuvuus voi sisältää esimerkiksi turvan, mukavuuden ja jatkuvuuden tunteita. Sixsmith (1986) kirjoittaa, että myös esimerkiksi luonnonläheisyys ja maisemat voivat lisätä kodin viihtyisyyttä ja turvallisuuden tunnetta.

Kodin tunnun psyykkinen ja sosiaalinen ulottuvuus kietoutuvat vahvasti toisiinsa. Kodin tunnun psyykkiseen ulottuvuuteen voidaan liittää kokemukset ja tunteet turvallisuudesta. Psykkisessä ulottuvuudessa korostuu etenkin Bowlbyn (1969) kiintymyssuhdeteoria. Ainsworthin

(1978) vierastilannemenetelmä korostaa myös kiintymyssuhteen merkitystä lapsen turvallisuuden tunteen kannalta. Koti voi olla paikka, jossa ihminen saa olla oma itsensä, pystyy säätelemään stressiä sekä tuntee itsensä suojatuksi ulkomaailman paineilta. Kodin tunnussa syntyy ennen kaikkea emotionaalista kiintymystä tiettyyn paikkaan. (Manzo, 2003.)

Kodin tunnun sosiaaliseen ulottuvuuteen kuuluvat esimerkiksi ihmissuhteet, harrastukset ja koulu. Gurney (1997) kirjoittaa, että kodin jakaminen esimerkiksi perheen tai yhteisön kanssa voi vahvistaa merkityksellisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Sosiaalinen kodin tunnun ulottuvuus pohjautuu Bowlbyn (1969) kiintymyssuhdeteoriaan. Välittävät ihmissuhteet luovat turvallisen perustan lapselle sekä lisäävät emotionaalisen tuen saatavuutta. Nämä lisäävät kuulumisen tunnetta sekä yhteyttä (*engl. connectedness*), jotka ovat yhteydessä kodin tunnuun. (Mt.)

Kodin tunnun käsitteen suhteen on hyvä huomioida, että se on subjektiivinen, suhteellinen ja muuttuva käsite. Kodin tunnun merkitys muuttuu usein elämänkulun myötä eri käännekohtissa. Erilaiset tekijät voivat johtaa kodin menetyksen tunteeseen tai kodin tunnun merkityksen uudelleenmuodostumiseen. (Juhila 2018; Manzo 2003.) Tässä tutkielmassa tarkastellaan sitä, miten emotionaalinen turva kietoutuu kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksiin. Tutkielman ytimessä ovat yksilöiden kokemukset, jotka ovat subjektiivisia. Subjektiivisten ja yksilöllisten kokemusten tarkastelun vuoksi kodin tuntua ei ole mielekästä määritellä tiettyjen raamien mukaisesti, vaan tarkoituksena on tarkastella, kuinka kodin tunnun eri ulottuvuudet rakentuvat sijaishuollossa asuneiden nuorten kokemuksissa.

3 TUTKIELMAN TAVOITE JA TOTEUTUS

3.1 Tutkielman tarkoitus

Tutkielma on rajattu koskemaan kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksiä. Tutkielman tarkoituksena on selvittää, miten emotionaalinen turvallisuus vaikuttaa nuorten kokemiin kodin tunnun merkityksiin. Tavoitteena on ymmärtää, miten emotionaalisen turvan eri osa-alueet vaikuttavat kodin tunnun merkitysten eri ulottuvuuksiin. Tutkielman tarkoituksena on kartoittaa nuorten tai jo aikuistuneiden, mutta lapsuudessa sijaishuollossa eläneiden kokemuksia. Emotionaalisen turvan tarkastelu avaa mahdollisuuden tarkastella kodin ulkopuolelle sijoittamista nuoren kehitykseen liittyvien tekijöiden näkökulmasta. Tutkielmassa tarkastellaan emotionaalisen turvan näkökulmasta, miten lapsen käyttäytyminen ja reaktiot sosiaalisissa yhteyksissä, kiintymyssuhteet, perheen toiminta ja psykososiaalinen kehitys vaikuttavat kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksiin.

Tutkimuskysymys on seuraavanlainen: Miten emotionaalinen turvallisuus vaikuttaa kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksiin?

3.2 Aineiston hankinta ja rajaus

Tutkimuskysymyksen ratkaisemiseksi etsin aineistoa erilaisista hakupalveluista. Suomenkielisiä artikkeleita etsin Andorista, Yhteiskuntapolitiikka -lehdestä, Januksesta ja Google Scholarista yhdistelemällä eri hakusanoja. Käyttämiäni hakusanoja olivat muun muassa kodin tuntu, sijaishuolto, huostaanotto, kiintymyssuhde, emotionaalinen ja emotionaalinen turva. Näistä yhdistelin myös erilaisia hakusanayhdistelmiä. Andorissa kaikki muut hakusanat tuottivat satoja ja tuhansia hakutuloksia paitsi hakusanalla "kodin tuntu" löytyi kolme julkaisua. Yhteiskuntapolitiikka -lehdestä tuli myös vain muutamia hakutuloksia. Januksesta hakusanalla sijaishuolto löytyi 17 julkaisua, huostaanotolla 54 julkaisua ja lastensuojelulla 185 julkaisua.

Englanninkielisiä artikkeleita etsin muun muassa ProQuest Social Services Abstractsista, ProQuest Applied Social Sciences Index and Abstractsista, Google Scholarista sekä EBSCO Sociology Source Ultimatesta. Kaikissa muissa hakupalveluissa paitsi Google Scholarissa rajasin

haun vertaisarvioituihin julkaisuihin. Lisäksi Proquest Social Services Abstractissa ja ProQuest Applied Social Sciences Index and Abstractsista rajasin hakutuloksia “Advanced Search” kohdassa eri sanoilla ja rajasin hakuun vain vertaisarvioidut tutkimukset artikkelien muodossa. Hakupalveluissa käytin hakusanoja sense of home, feeling of home, sense of belonging, foster care, out-of-home care, attachment ja emotional security. Näistä yhdistelin hakusanoiksi esimerkiksi “foster* AND attachment”, “foster* AND emotion*”, “sense of home AND child*”, “foster* AND sense of home OR feeling of home” ja “foster care AND experience”. Google Scholarilla löytyi kymmeniä tuhansia julkaisuja. ProQuest Centralista hakusanoista riippuen löytyi kymmeniä ja satoja tuhansia julkaisuja. ProQuest Social Services Abstractista ja ProQuest Applied Social Sciences Index and Abstractsista rajauksilla löytyi n. 100 julkaisua. Käyttämälläni hakusanoilla löytyi osa aiheeseen sopivista artikkeleista. Google Scholarista ei löytynyt sopivaa kirjallisuutta, koska sieltä tuli tuloksiksi suurimmaksi osaksi opinnäytetöitä. Lisäksi aiheeseen sopivia artikkeleita löytyi puolet niin sanotulla lumipallomenetelmällä aiheeseen sopivien aineistojen lähdeluetteloista.

Tutkielman aineistoksi valikoitui 11 tutkimusartikkelia, joista 3 ovat suomenkielisiä ja loput englanninkielisiä. Alla on kuvattu ja perusteltu aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Tutkimuksen sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Vertaisarvioitu artikkeli	Ei vertaisarvioitu artikkeli
Suomen- tai englanninkielinen artikkeli	Muu kuin suomen- tai englanninkielinen artikkeli
Maksuton artikkeli	Maksullinen artikkeli
2000-luvulla julkaistu artikkeli	Aiemmin kuin 2000-luvulla julkaistu artikkeli
Käsittelee kodin ulkopuolelle sijoitettuja nuoria, jotka kuuluvat pääosin maan kantaväestöön	Käsittelee muun kuin kantaväestön nuorten kodin ulkopuolelle sijoittamista, esimerkiksi maahanmuuttajia ja pakolaisia
Käsittelee lapsia, nuoria tai aikuisia, jotka ovat olleet lapsuudessa sijoitettuina	Käsittelee vauvaikäisiä tai sijaishuollossa työskenteleviä ammattilaisia tai adoptoituja nuoria

Kodin ulkopuolelle sijoitetut nuoret on tässä tutkielmassa rajattu huostaanotettuihin, sukulaisille, sijaisperheisiin tai lastensuojelulaitoksiin sijoitettuihin nuoriin. Tutkielmassa ei

käsitellä erikseen kiireellisesti sijoitettuja nuoria, ellei kiireellinen sijoitus kuvaudu jatkumona osana huostaanottoa. Tutkielmassa ei myöskään käsitellä adoptoituja nuoria. Adoptiota käytetään ratkaisuna joissakin maissa huostaanoton ohella (Pösö 2016). Suomessa ei kuitenkaan esiinny tällaista käytäntöä, minkä vuoksi adoptoidut nuoret on rajattu tutkielman ulkopuolelle. Ikäryhmänä vauvaikäiset on myös rajattu tutkimuksen ulkopuolelle, jotta tutkielmasta ei tule liian laaja. Vauvaikäisten käsittely vaatii myös sellaisen aineiston, jossa käsitellään esimerkiksi ammattilaisten tai vanhempien näkemyksiä.

Lisäksi tutkielmasta on poissuljettu tutkimukset, jotka käsittelevät sijaishuollossa työskentelevien ammattilaisten näkökulmia, sillä tarkoituksena on analysoida nuorten kokemuksia. Yhdessä analyysiin valituista tutkimuksista käsitellään kolmen nuoren haastattelun lisäksi sijaisvanhempien ja biologisten vanhempien näkökulmia (Hedin ym. 2012). Tutkimuksessa käsitellään kuitenkin kattavasti kolmen nuoren kokemuksia, joita peilataan suhteessa sijaisvanhempiin ja biologisiin vanhempiin. Tutkimus antaa nuorten näkökulmasta analyysiin tärkeää tietoa, minkä vuoksi se valikoitui tutkielmaan mukaan.

Tutkielman aineiston keruussa päädyin myös rajaamaan sellaiset tutkimukset pois, joissa käsiteltiin esimerkiksi maahanmuuttajien ja pakolaisten kodin tuntua, sillä nämä tutkimukset itsessään muodostavat jo oman suuren kokonaisuuden. Tämän vuoksi tutkielmaan valikoitui vain sellaisia tutkimuksia, joissa käsitellään pääosin maiden kantaväestöön kuuluvia henkilöitä. Yhdessä aineiston artikkelissa tutkimusaineistoon kuuluu maan kantaväestön ulkopuolelta tulleita nuoria. Osa osallistujista on maahanmuuttajataustaisia, perheen kanssa maahan tulleita tai perheen kanssa yhdistyneitä (n=3) ja osa ilman huoltajaa olleita nuoria (n=3). Tutkimus ei kuitenkaan kokonaisuudessaan käsittele muita kuin kantaväestöön kuuluvia nuoria ja muualta tulleet nuoret olivat tutkimushetkellä riittävän vakaassa tilanteessa ja pystyivät kommunikoimaan ruotsiksi. (Hedin 2014.) Tämän vuoksi en poissulkenut tutkimusta aineistostani ja lisäksi se antaa arvokasta tietoa tutkimuskysymyksen kannalta tutkielmaan.

3.3 Kirjallisuuskatsaus ja aineiston analyysimenetelmä

Toteutan tutkimuksen kirjallisuuskatsauksena eli laadullisena review -tutkimuksena. Kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on tiivistää alkuperäistutkimusten olennainen ja olemassa

oleva tieto aihepiiristä ja tehdä niistä keskeiset johtopäätökset ennalta asetetun tutkimuskysymyksen avulla (Vilkkä 2023). Kirjallisuuskatsauksen tyyppinä käytän kuvailevaa kirjallisuuskatsausta, josta käytetään myös termiä narratiivinen kirjallisuuskatsaus. Sen avulla voi tehdä tiivistyksen tai uuden kokonaisnäkömyksen aiemmasta tutkimuksesta. Narratiivisella kirjallisuuskatsauksella pystytään antamaan laaja yleiskuva käsiteltävästä aiheesta. (Vilkkä 2023.) Salmisen (2011) mukaan kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla tutkimukseen liittyvää aihetta pystytään kuvaamaan laaja-alaisesti ja tarvittaessa luokittelemaan tutkittavan ilmiön ominaisuuksia.

Tässä tutkielmassa aineiston analyysimenetelmänä käytetään teemoittelua. Teemoittelussa tutkimusaineistosta paikannetaan tutkimusongelman kannalta olennaisia teemoja (Juhila 2021). Teemoittelu antaa mahdollisuuden tiettyjen teemojen ilmenemisen ja esiintymisen vertailuun ja se kytkeytyy teorian ja empirian vuorovaikutuksen ympärille (Eskola & Suoranta 1998). Tutkimusongelman kannalta teemoittelulla pyritään tässä tutkielmassa erottamaan emotionaalisen turvan vaikutuksia kodin tunnun merkityksiin.

Ennen analyysia loin tutkielmalle alustavan teoreettisen viitekehyksen, joka koostui kodin tunnun käsitteestä, emotionaalisesta turvasta sekä kiintymyssuhdeteorioista. Lopulta päädyin yhdistämään kiintymyssuhdeteoriat emotionaalisen turvan käsitteeseen ja rakensin teoreettisen viitekehyksen valmiiksi, minkä jälkeen aloin etsimään aineistoa emotionaalisen turvan ja kodin tunnun merkitysten teemojen avulla.

Analyysissa teemoittelu eteni vaiheittain. Aluksi luin aineistoa useampaan kertaan löytääkseni niistä toistuvia teemoja. Lukemisen ohessa hyödynsin muistiinpanojen tekemistä ja alleviivausta. Tämän jälkeen aloin visualisoimaan teemoja mind map -kaavion avulla, johon kokosin pääteemoja ja niihin liittyviä alateemoja. Yhdistelin myös teemoja keskenään. Löysin aluksi neljä pääteemaa ja myöhemmin useamman lukukerran jälkeen lisäsin vielä yhden pääteeman analyysiin mukaan. Aineistosta valikoitui yhteensä siis viisi toistuvaa teemaa, jotka ovat pysyvyys ja jatkuvuus, merkittävä ja luotettava suhde aikuiseseen, turvallisuuden tunne, kontakti ja yhteistyö biologisten vanhempien kanssa sekä koulu.

4 TULOKSET

4.1 Pysyvyys ja jatkuvuus

Analyysin perusteella pysyvyys ja jatkuvuus kuvautuvat tärkeinä tekijöinä emotionaalisen turvan kannalta. Pysyvyyden ja jatkuvuuden kokemuksiin liittyvät sijaishuoltopaikkojen muutokset, jotka ilmenevät kodin tunnun fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten muutosten muodoissa. Kodin ulkopuolelle sijoitetut nuoret kuvasivat, kuinka sijaishuoltopaikkojen toistuvat muutokset loivat katkonaisuutta pysyvyyteen ja jatkuvuuteen (Groop 2021; Kallinen 2017; Laakso 2019; Samuels 2009; Van Holen ym. 2020; Woodall ym. 2023).

Toisaalta myös sijaishuoltopaikkaan siirtyminen itsessään näyttäytyy tunteena pysyvyyden ja jatkuvuuden katkeamisesta. Sijaishuoltopaikkaan siirtyminen kuvautuu ympäristön kontrollin menettämisenä, kun kodin ulkopuolelle sijoittaminen tapahtui yllättäen. Esimerkiksi Luken ja Craigin kertomuksista kuvautuu, kuinka kontrolli heidän elämästään oli ammattilaisten käsissä. (Woodall ym. 2023.) Maslowin tarvehierarkian toisen tason tarpeisiin kuuluvat järjestyksen kokeminen, ennustettavuus ja kontrolli omasta elämästä, jotka puolestaan liittyvät emotionaaliseen turvaan. Woodallin ym. (2023) tutkimuksesta kuvautuu näiden puutos sijaishuoltopaikkaan siirtyessä. Emotionaalisen turvan järkkyminen on täten yhteydessä sekä kodin tunnun merkityksen rikkoutumiseen että sen uudelleen muodostamiseen. Myös Van Holenin ym. (2020) tutkimuksesta kuvautuu, että osallistujille haasteita tuotti sijaisperheeseen siirtyminen ja kuulumisen tunteen uudelleen rakentaminen. Sijoituksen alussa osa nuorista tutustutettiin sijaisperheeseen pienin askelin ennen kuin nuori muutti pysyvästi asumaan uuteen paikkaan, kun taas osa nuorista vietiin yllättäen sijaisperheeseen ilman minkäänlaista valmistautumista (mt).

Vastaavanlainen sijaishuoltopaikan siirtymään valmistautuminen on herättänyt lisää ristiriitaisia tuntemuksia. Gallagherin ja Greenin (2012) tutkimuksessa osa terapeuttisessa sijaishuoltopaikassa asuneista aikuisista kokivat, että heitä oli valmisteltu uuteen paikkaan siirtymiseen hyvin, kun taas osalla oli huonompia kokemuksia siirtymästä. Esimerkiksi Lucy kuvaa, kuinka siirtymä tapahtui hiljalleen – ensin uudessa sijaishuoltopaikassa vietettiin tunteja, sitten päiviä ja viikkoja. Aikuiset, joilla oli negatiivisia kokemuksia siirtymistä, kuvasivat valmistelun olleen liian lyhyt prosessi. (Mt.)

Pysyvyys ja jatkuvuus eivät ilmenneet aineistossa ainoastaan fyysisenä ympäristön pysyvyytenä. Aineistosta käy ilmi, kuinka sisäistetty kuuluminen kuvautui pysyvyyden ydinelementtinä. Kuulumisen sisäistäminen oli vaiheittainen prosessi, joka vahvistui pienillä aikuisten tekemillä jokapäiväisillä teoilla. Sosiaalinen vuorovaikutus vahvisti pysyvyyden tunnetta osallistujilla fyysisen asuinpaikan sijaan. Myös esimerkiksi lemmikin hankkiminen osallistujalle loi vahvistusta tunteesta, että uusi sijaishuoltopaikka on pysyvä. Emotionaalisen turvan osalta siis perheen toiminnan muodot edesauttoivat kuulumisen tunteen muodostumista. Kuulumisen tunne taas mahdollisti osallistujille kodin tunnun merkityksen muodostumisen. (Wright & Collings 2023.)

Emotionaalisen turvan näkökulmasta myös kiintymyssuhteen katkeamiset liittyvät pysyvyyden ja jatkuvuuden kokemuksiin. Uuteen perheeseen sijoittamisen yhteydessä nuorten täytyi muodostaa uusi käsitys pysyvyydestä. Perheen pysymättömyyteen liittyvä ydinperheen menetys saattoi hiljalleen syövyttää yksilön kodin tunnun merkityksen, kun todellinen perhe tai koti ei ollutkaan enää kokonaan läsnä. Osallistujille sijaisperheen jäsenet kuvautuivat ihmisinä, jotka huolehtivat heistä, mutta he eivät olleet ”todellinen perhe”, vaan palkattuja ihmisiä. (Samuels 2009; Woodall ym. 2023) Samuelsin (2009) tutkimuksesta kuvautuukin osallistujien kiintymyssuhteiden menetykset biologiseen perheeseen ja haasteet muodostaa uusia kiintymyssuhteita sijaisperheeseen, mikä näyttäytyy osallistujien sanoista kodin tunnun merkityksien poissaolona. Myös Woodallin ym. (2023) tutkimuksesta käy ilmi, kuinka autonomian ja kontrollin puute vahvistuvat, kun nuorten täytyy liikkua asuinpaikasta toiseen siitä huolimatta, että he ovat säilyttäneet toivon jokaista asuinympäristöä kohtaan. Tällainen on vahingollista jo olemassa oleville turvattomille ja vahingoittuneille kiintymyssuhteille (mt.).

Suomessa sukulaisille sijoitetuista nuorista osa ei puolestaan ollut kokenut pysyvyyden ja jatkuvuuden katkeamisia. Lasten kodille antama merkitys oli sukulaissijoituksen luoma pysyvyyden ja jatkuvuuden tunne. Myös osa nuorista koki sukulaissijoituksen alussa vierauden tunnetta. Koti oli haastateltaville tietyn aikaa epävarma hetken aikaa vajaa koti. (Kallinen 2017.)

Toisaalta Suomessa sijoitetuilla nuorilla on myös kokemuksia pysyvyyden ja jatkuvuuden katkeamisesta. Sijaishuoltopaikkojen muutokset, siirtymät kodin, psykiatrisen hoidon ja sijaishuoltopaikan välillä toivat useita katkeamia nuorten kokemaan pysyvyyteen ja jatkuvuuteen. Monipaikkainen asuminen oli yhteydessä kodin tunnun jokaiseen osa-alueeseen. Kodin merkitysten muodostaminen näyttäytyy melko mahdottomalta, sillä pysyvyys ja jatkuvuus eivät nuorten kokemuksissa ole tuettuja. (Laakso 2016.)

Nuoret luovat myös omalla toiminnallaan katkeamista pysyvyyteen ja jatkuvuuteen luvattomilla poissaoloilla sijaishuoltopaikoista esimerkiksi vapauden kaipuun vuoksi, minkä voi tulkita keinoksi palauttaa oma toimijuus (Laakso 2016). Oman toimijuuden ja päätäntävällän palauttamisessa korostuu myös Maslowin tarvehierarkian toisen tason tarpeista kontrolli omasta elämästä, sillä nuori pystyy karkaamalla päättämään ainakin hetkellisesti omasta asuinpaikastaan ja ympäristöstään. Emotionaalisen turvan nähdään myös olevan tavoite, joka on yhteydessä lapsen käyttäytymiseen ja säätelyprosesseihin (Cummings 1996). Emotionaalisesti turvaton ympäristö johtaa siis karkaamisen harkitsemisen jälkeen karkaamispäätökseen.

4.2 Merkittävä ja luotettava suhde aikuiseen

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksissä merkittävä ja luotettava suhde aikuiseen korostuu emotionaalisen turvan kannalta analyysissa. Esimerkiksi Van Holenin ym. (2020) tutkimuksessa merkittävä ja luotettava suhde aikuiseen näyttäytyy muun muassa yhteisenä tekemisenä, molemminpuolisena luottamuksena sekä lämpimänä ja kannustavana ympäristönä. Suurin osa osallistujista oli tyytyväisiä sijaisperheeseensä. Vahvat siteet sijaisvanhempaan näyttäytyivät sijoitettujen lasten täyttämistä verkostokartoista, joissa suurin osa oli sijoittanut ainakin toisen sijaisvanhemman sisimpiin kehiin. (Mt.) Myös esimerkiksi sijaisperheeseen sijoitetut Sara ja Veronica kokevat sijaisperheen ihmissuhteina tärkeiksi. Veronican puheista korostuu, kuinka perheyhteys ei ole spesifinen tietyille ennalta määritellyille ihmissuhteille ja jossa suhteiden ei odoteta korvaavan toisiaan. Toisaalta Sara taas ei koe pystyvänsä täysin luottamaan sijaisvanhempiin, mikä näyttäytyy esimerkiksi pelkona sanoa ei. (Bengtsson & Luckow 2020.)

Myös Groopin (2021) tutkimuksesta käy ilmi, että tärkeäksi koettiin sijaishuollon aikana syntynyt edes yksi merkittäväksi koettu suhde aikuiseen. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kokemuksista nousee esiin juuri rakkauden ja luottamuksen tarve. Kuten Eriksonin (1950) teoriassa psykososiaalisesta kehityksestä korostuu lasten varhaisten luottamuksen kokemusten merkitys, kuvautuu sama myös kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksissä – vaikka luottamus on uudelleen rakennettava, mahdollistaa se tyytyväisyyden uudessa kodissa ja uuden suhteen luomisen aikuiseen. Uudet merkitykselliset ja luotettavat suhteet aikuisiin eivät korvaa aikaisempia, vaan ne ikään kuin täydentävät toisiaan. Kodit kuvautuvat moniulotteisina: sijaisperheessä voi tuntua enemmän kodilta tai vastaavasti biologinen koti voi kuvautua niin sanottuna ”oikeana kotina”. Nämä kodin tunnun moniulotteiset merkitykset eivät kuitenkaan näytä poissulkevan toisiaan. (Bengtsson & Luckow 2020.)

Merkittävä ja luotettava suhde aikuiseen korostui myös sijaishuoltoon siirtymisessä (Gallagher & Green 2012; Van Holen ym. 2020). Luottamusta aikuiseen lisäsi aika, jonka avulla uuteen aikuiseen luodaan suhde. Vastaavasti yhtäkkinen siirtymä vaikutti siihen, ettei nuorella ollut aikaa prosessoida tai valmistautua uuteen sijaishuoltoon siirtymiseen (Van Holen ym. 2020). Toisaalta siirtymässä terapeutisesta sijaishuoltopaikasta uuteen korostui edellisen sijaishuoltopaikan aikuisen merkitys. Esimerkiksi Lucy kuvaa, kuinka hänen omatyöntekijänsä majoittui hänen kanssaan uudessa sijaishuoltopaikassa. Lisäksi kontakti vanhan sijaishuoltopaikan työntekijöihin muuttamisen jälkeen kuvautui tutkittaville tärkeänä tekijänä (Gallagher & Green 2012.) Sijaishuoltopaikkojen siirtymissä kuvautuu tutkittavien tarve luotettaville kiintymyssuhteille. Vaikka muutoksen myötä syntyvät uudet suhteet uusiin aikuisiin tiedostetaan, kuvautuu tutkittavien kertomuksissa tarve säilyttää vanhat ja turvalliset kiintymyssuhteet mukana. Vanhoja kodin tunnun merkityksiä ei haluta jättää taakse, vaan niiden avulla pyritään luomaan uusia kodin tunnun merkityksiä.

Osalla nuorista on haasteita luottamuksen rakentamisessa, etenkin uuden sijaishuoltopaikan hoitajien kanssa. Luottamuksen haasteet liittyivät esimerkiksi aikaisempiin hylkäämisen kokemuksiin ja ennalta tuntemattomiin sijaishuollon aikuisiin. Näitä haasteita on selitetty esimerkiksi varhaisilla negatiivisilla kokemuksilla syntymäperheessä ja myöhemmillä sijaishuollossa syntyneillä negatiivisilla kokemuksilla. (Woodall ym. 2023.) Emotionaalisen

turvan kannalta nuorten kokemuksissa esiintyy turvattomat kiintymyssuhteet ja kiintymyssuhteiden katkeamiset. Lisäksi nuorten kokemukset yhdistyvät Maslowin tarvehierarkiaan rakkauden, luottamuksen ja turvallisten ihmissuhteiden puutoksien muodossa. Luottamuksen haasteet näyttävät luovan nuorelle ympäristön, jossa koti on vain sellainen paikka, jonne nuori on "laitettu" (Woodall ym. 2023). Nuorten suhtautumisessa näkyy se, että uusia sijaisvanhempia on hankala ajatella todellisina vanhempina nuorten tiedostaessa, että sijaisvanhemmat ovat palkattuja ihmisiä (Woodall ym. 2023; Samuels 2009).

4.3 Turvallisuuden tunne

Analyysin perusteella turvallisuuden tunne kiinnittyy moniin tekijöihin, kuten ympäristöön, ihmissuhteisiin ja arkeen. Myös esimerkiksi perustarpeiden täyttäminen näyttää olevan olennainen tekijä turvallisuuden tunteen syntymisessä (Hedin ym. 2012; Van Holen ym. 2023). Turvallisuuden tunne esiintyy limittäin yhdessä muiden analyysissä esiintyvien teemojen kanssa.

Perustarpeista emotionaalinen ja materiaallinen tarpeiden täyttäminen korostuu nuorten kokemuksissa. Esimerkiksi Michael kokee tärkeäksi peseytymisen, puhtaat vaatteet sekä ruuan saamisen ajallaan sijaiskodissaan (Van Holen ym. 2023). Hedinin ym. (2012) tutkimuksessa nuoret raportoivat erilaisia rutiineja verrattuna aiempiin perheisiinsä, kuten säännölliset ruokailut ja korjattu unirytm. Tällaiset usein itsestään selvältä tuntuvat perustarpeet eivät kuitenkaan aina ole kodin ulkopuolelle sijoitetuilla nuorilla täytyneet. Perustarpeiden täyttäminen kuuluu Maslowin tarvehierarkian ensimmäiselle tasolle. Myös turvallisessa kiintymyssuhteessa aikuinen on saatavilla perustarpeiden täyttämiseksi. Nuorten kokemuksissa kuvautuu arvostus tarpeiden täyttämistä kohtaan ja kodin tunnussa turvallisuuden tunteen perusta rakentuu perustarpeiden täyttämisen ympärille.

Perustarpeiden täyttämisen lisäksi varhaiset ja aiemmat kokemukset vaikuttavat turvallisuuden tunteen muodostumiseen. Varhaisista kokemuksista Suomessa sukulaisille sijoitetut nuoret kokivat turvallisuuden tunnetta lisääväksi tekijäksi sen, että sukulaissijaiskodissa aikuiset eivät käyttäneet päihteitä. Toisaalta sukulaissijaiskodissa oli lasten kokemusten perusteella myös vähemmän kaoottista kuin heidän entisessä kodissaan. (Kallinen 2017.) Eriksonin (1950) painottamat varhaiset kokemukset luottamuksesta ovat

emotionaalisen turvan kannalta tärkeitä. Nuoret ovat varhaisista, negatiivisista kokemuksista huolimatta pystyneet rakentamaan turvallisuuden tunteen uudelleen sukulaissijoituksessa. Tyytyväisyys sukulaissijoitukseen näyttääkin olevan sen ansiota, että lapset ovat pystyneet luomaan turvallisuuden tunteen kautta uuden merkityksen kodilleen.

Van Holenin ym. (2020) tutkimuksesta käy ilmi, kuinka nuoret kokivat pääosin, että konfliktit pystytään ratkaisemaan sijaisperheessä. Joskus konfliktit olivat monimutkaisempia liittyen nuoren tukahdutettuihin tunteisiin ja kyvyttömyyteen kommunikoida avoimesti. Konfliktit olivat kuitenkin ratkaistavissa sijaishuollon työntekijän kanssa. (Mt.) Näissä nuorten kokemuksissa korostuu ennen kaikkea merkittävän ja luotettavan aikuisen rooli, mutta myös turvallisuuden tunteen rakentaminen. Tunteiden tukahduttaminen ja avoimen kommunikoinnin vaikeus liittyvät juuri aikaisempiin kokemuksiin. Tällaisissa kokemuksissa kodin tunnun psyykinen ulottuvuus näyttää olevan vielä kehittymässä. Kotona nuori ei vielä pysty olemaan täysin oma itsensä tai pysty säätelemään stressiä, mutta sijaishuollon ammattilaisen avulla turvallisuuden tunne näyttää rakentavan kodin tunnun psyykkistä ulottuvuutta.

Vastaavanlaisia tuloksia on havaittavissa myös Hedinin ym. (2012) tutkimuksesta, jossa raportoitiin neuvottelun olevan tärkeää ennen päätösten tekemistä. Neuvottelemisessa korostetaan nuorten osallisuutta ja reilujen päätösten tekemistä. Neuvottelut näyttävät olevan tapa vahvistaa nuoria sosiaalisina toimijoina. (Mt.) Sijaisvanhemmat näyttävät edesauttavan Maslowin tarvehierarkiaan liittyvää järjestystä ja kontrollia nuorten omasta elämästään. Toisaalta neuvottelu ja yhteinen päätöksenteko näyttävät olevan myös yhteydessä nuorten itsetuntoon. Samalla perheen yhteiset toiminnan muodot näyttävät vaikuttavan nuorten turvallisuuden tunteen lisääntymiseen, mikä on linjassa Cummingsin (1996) teorian kanssa. Näin ollen konfliktien ratkaisu ja neuvottelemine näyttää kokonaisvaltaisesti vaikuttavan positiivisesti emotionaaliseen turvaan, joka puolestaan näyttää luovan nuorille turvallisen ympäristön eli kodin tunnun merkitys vahvistuu.

Arkeen liittyvät läsnä- tai poissaolevat tekijät, kuten perheen kanssa yhdessä toimiminen ja tekeminen sekä rutiinit näyttävät analyysin perusteella lisäävän ja vähentävän turvallisuuden tunnetta kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksissä. Esimerkiksi

Veronican ja Saran kokemuksista kuvautuu, kuinka kuulumisen tunne oli liitännäinen perheen päivittäisiin toiminnan muotoihin. Veronican videoista käy ilmi, kuinka hänellä on vahva emotionaalinen, materiaallinen ja fyysinen kiintymys perheen kotiin, kun hän näyttää erilaisia kohtauksia päivittäisestä elämästään perheen talossa. (Bengtsson & Luckow 2020.)

Myös Wrightin & Collingsin (2023) tutkimuksesta käy ilmi, että pienet yhteiset tekemiset perheen kanssa lisäävät turvallisuuden tunnetta. Yksi nuorista kuvasi, kuinka esimerkiksi yhtä yksinkertainen asia kuin keksien leipominen luo tunteen siitä, että on kotona. Nuoret käyttivät myös luontoa voimakkaana parantumisen, uudesti syntymisen ja uusiutumisen symbolina. (Mt.) Jälleen nuorten kokemuksissa korostuvat perheen yhteiset toiminnan muodot, jotka liittyvät Cummingsin (1996) teoriaan. Turvallisuuden tunne näyttäytyy lisääntyvän perheen kanssa yhdessä tekemisestä ja toisaalta ympäristöstä, kuten luonnosta. Nämä näyttävät olevan olennaisia tekijöitä kodin tunnun merkityksen muodostumiselle. Lisäksi Hedinin ym. (2012) tutkimuksessa korostuu vitsailu ja yhdessä tekeminen. Molemmat näyttävät olevan keinoja, jolla nuori hyväksyy sijaisperheen jäseneksi. Vitsailu ja yhdessä tekeminen luovat positiivista energiaa ja solidaarisuutta perheessä. (Mt.)

Suomessa sukulaisille sijoitetut nuoret kokivat myös sijaiskodin säännöt turvallisuuden tunnetta lisääviksi tekijöiksi. Vapaammat säännöt aikaisempaan kotiin verrattuna muuttuivat sijaiskodissa sääntöjen määrän lisääntymiseen, minkä nuoret kokivat positiivisena asiana. (Kallinen 2017.) Nuorten kokemuksista ilmenee tarve turvalliseen kiintymyssuhteeseen ja aikuiseen, joka osaa rajata nuorta. Tämä näyttää lisäävän turvallisuuden tunnetta, mikä taas edesauttaa kodin tunnun merkityksen, etenkin sen sosiaalisen ulottuvuuden muodostumisen.

Sijaishuoltoon siirtyminen kuvautui pysyvyyden ja jatkuvuuden sekä luotettavan suhteen aikuiseen lisäksi myös turvallisuuden tunteen merkityksessä. Tietämättömyys uudesta sijaishuoltoon siirtymisestä luo nuorelle epävarmuuden tunnetta, kun taas siirtymään valmistautuminen lisää turvallisuuden tunnetta. (Van Hoen ym. 2023; Gallagher & Green 2012; Hedin ym. 2012; Woodall et al. 2023.) Sijaishuoltoon siirtymä huostaanoton myötä on myös luonut kokemuksia elämän positiivisen muutoksen käännekohdasta, joka johti turvallisuuden tunteen lisääntymiseen (Groop 2021). Siirtymien ja turvallisuuden tunteiden yhteydessä korostuvat etenkin kodin tunnun psyykinen ja sosiaalinen ulottuvuus.

Kokemukset turvallisuudesta ovat koetuksella, kun siirtymä kodista toiseen on ajankohtaista. Turvallisuuden tunteeseen voi liittyä kiintymyssuhteiden katkeamisia ja niiden uudelleenmuodostamista. Väistämättä siirtymissä kodin tunnun merkitys katkeaa joksikin aikaa, kun nuori joutuu muodostamaan uuden käsityksen uudesta ympäristöstä sekä tottumaan siihen. Siirtymätilanteissa olennaisena tekijänä näyttäytyy valmistelu ja valmistautuminen, jotka johtavat kontrollin tunteeseen omasta elämästä ja toisaalta edesauttavat uuden kodin tunnun merkityksen muodostamista. Ilman valmistautumista siirtymissä nuorten kokemuksista ilmenee epämieluisia tunteita, jotka näyttävät johtavan myös turvallisuuden tunteen heikkenemiseen. (Van Holen ym. 2023; Gallagher & Green 2012; Laakso 2016.)

Nuorten turvallisuuden tunne ei analyysin perusteella näytä olevan heidän itsensä vastuulla rakentaa, vaan tutkimuksissa korostuu sijaishuoltopaikkojen aikuisten ja muiden ammattilaisten rooli. Tästä voi päätellä, että kodin tunnun merkityksen rakentaminen on melko vaikeaa nuorelle itselleen ja se vaatii monia emotionaaliseen turvaan liittyviä tekijöitä, kuten kiintymyssuhteita ja perheen toiminnan muotoja.

4.4 Kontakti ja yhteistyö biologisten vanhempien kanssa

Kontaktissa ja yhteistyössä biologisten vanhempien kanssa on havaittavissa vaihtelua. Biologisten vanhempien tärkeys käy ilmi nuorten täyttämistä verkostokartoista (Hedin ym. 2012; Kallinen 2017; Van Holen ym. 2020). Osalle tutkittavista biologiset vanhemmat olivat sijoituksen aikana edelleen tärkeitä ja menivät jopa sijaisvanhempien edelle, kun taas osalla suhde sijaisvanhempiin korostui tärkeämpänä.

Van Holenin ym. (2020) tutkimuksessa vain viisi nuorta oli kontaktissa molempien syntymävanhempien kanssa, 12 toisen biologisen vanhemman kanssa ja kymmenen ei ollut kontaktissa lainkaan kummankaan biologisen vanhemman kanssa. Näistä kymmenestä nuoresta noin puolet olivat valinneet itse, etteivät olleet biologisten vanhempien kanssa tekemisissä ja osalla se oli biologisten vanhempien päätös. Osa ei ollut koskaan tavannut syntymävanhempiaan. Osa nuorista raportoivat, että kontakti biologisiin vanhempiin oli taakka. Toisaalta nuoret joutuivat myös kantamaan taakkaa siitä, että biologiset vanhemmat eivät halunneet olla heihin yhteydessä. Nämä tekijät eivät kuitenkaan vaikuttaneet

perhesiteiden puutteeseen. (Mt.) Myös Groopin (2021) tutkimuksessa useat haastateltavat olivat kokeneet etääntymistä syntymäperheestään.

Samuelsin (2009) tutkimuksessa tutkittavilta kysyttiin, olisivatko he missään vaiheessa sijoitusta halunneet tulla adoptoituiksi. Haastateltavista suurin osa eivät halunneet tai muistaneet halunneensa adoptiota. Esimerkiksi Nick piti aina mielessään ajatuksen siitä, että hänen biologinen äitinsä ja isänsä tulevat vielä hakemaan häntä takaisin. Osa haastateltavista ntaas koki, että adoption hyväksyminen tuntuisi petokselta, viitaten petokseen biologisia vanhempia kohtaan, vaikka kotiin palaaminen ei olisi edes mahdollista. Nuoret myös kokivat, että adoptio tarkoittaa vain jollekin ihmiselle kuulumista, mutta ei välttämättä sitä, että kyseinen henkilö oikeasti välittää heistä. (Mt.) Myös Van Holenin ym. (2020) tutkimuksesta käy ilmi, että nuoret pysyvät lojaaleina biologisille vanhemmilleen.

Nuorten kokemuksista käy ilmi toivo vanhaan kotiin pääsemisestä ja toisaalta tietynlainen sitoutuminen ja kaipuu biologisia vanhempia kohtaan. Maslowin tarvehierarkian kuuluminen, luottamus ja rakkaus sekä kiintymyssuhteet yhdistyvät nuorten kokemuksiin. Suhteita biologisiin vanhempiin ei haluta unohtaa tai korvata adoptiolla. Aikaisemmin analyysin perusteella todettiin, että kodin tuntu on Samuelsin (2009) tutkimuksessa nuorten kokemuksissa poissaoleva. Vastaavasti on havaittavissa, että kodin tuntu on melko hajanaista, koska nuoret kokevat kaipuuta ja velvollisuuden tunnetta biologisia vanhempiaan kohtaan.

Veronica ja Sara ovat puolestaan molemmat kontaktissa biologisen perheen kanssa ja näyttävät navigoivan kahden perhesuhteen välillä. Veronica kertoo valmistautuvansa pettymyksiin biologisen isänsä luona ja kaipaavansa takaisin sijaisperheeseen. Veronican suhde sijaisvanhempiin näyttää syntyneen emotionaalisten ja monimutkaisten syntymäperheen suhteiden kautta. Saralle puolestaan biologisella äidillä viikonloppuisin vierailu antaa hengitystilaa ja Sara kokeekin pystyvänsä olemaan rennommin äidin luona kuin sijaisperheessä. Etenkin Saran tarinasta ilmenee, että kodin tuntu rakentuu molemmissa perheissä eivätkä nämä korvaa toisiaan. Veronican kertomuksen perusteella kodin tuntu näyttää rakentuvan turvalliseen sijaisperheeseen turvattoman syntymäperheen kautta.

(Bengtsson & Luckow 2020.)

Nuorten ollessa kontaktissa biologisen perheen kanssa, myös sijaisvanhemmilla on raportoitu olevan toimiva yhteistyö nuoren biologisten vanhempien kanssa, mitä nuoret näyttävät arvostavan (Hedin 2014; Hedin ym. 2012). Biologiset perheet esimerkiksi vierailevat spontaanisti sijaisperheessä ja kaikki nuoret uskovatkin pitävänsä syntymäperheeseensä yhteyttä vielä viidenkin vuoden kuluttua. (Hedin 2014). Hedinin ym. (2012) tutkimuksessa Lotta kertoo menevänsä biologisten vanhempinsa luokse, kun hän on väsynyt ja haluaa levätä. Lotta kuvaa tuntevansa olonsa kotoisaksi, kun voi heittää syntymävanhempien kotona tavaroita lattialle. Myös Kristina kertoo hänen biologisen isänsä olevan yksi niistä ihmisistä, johon hän luottaa eniten ja kenelle hän voi kertoa asioista, joita sijaisperheelle ei voi kertoa. (Mt.) Tuen biologisesta perheestä voi nähdä erityisen tärkeänä, sillä se vahvistaa ja helpottaa sopeutumista sijaiskodissa (Hedin ym. 2012).

Kontaktista ja yhteistyöstä biologisen perheen kanssa näyttää analyysin perusteella olevan hyvin ristiriitaisia näkemyksiä. Emotionaalisen turvan kannalta osalle nuorista kontakti biologisten vanhempien kanssa on heitä tukeva tekijä. Vanhojen kiintymyssuhteiden säilyminen ja uusien syntyminen luo nuorille useampia kodin tunnun merkityksiä, jotka eivät kuitenkaan poissulje toisiaan. Toisaalta nuorten kokemuksista käy ilmi lojaalius ja velvollisuuden tunne biologisia vanhempia kohtaan, mikä näyttää tekevän kodin tunnusta hajanaisen. Toisaalta entiset turvattomat kiintymyssuhteet rakentavat suhdetta sijaisperheessä, mutta ne saattavat olla myös taakka nuorille. Tällainen ristiriitaisuus vaikeuttaa Maslowin tarvehierarkian järjestyksen kokemista, mikä tekee kodin tunnun merkityksestä hajanaisen.

4.5 Koulu

Teemana koulu ja koulunkäynti näyttävät analyysin perusteella vaikuttavan ristiriitaisesti nuorten emotionaaliseen turvaan ja muokkaavan kodin tunnun merkityksiä eri tavalla. Nuoret antavat koululle sekä positiivisia että negatiivisia käsityksiä. Koulu näyttää kietoutuvan jokaiseen kodin tunnun osa-alueeseen.

Esimerkiksi Sara antaa koululle positiivisia merkityksiä. Sijaiskotiin muuttaessa hänellä oli paljon tehtävää ennen kuin hän pystyi siirtymään normaaliin kouluun. Sara kuvaa, kuinka hän sai sijaiskodissa huomattavasti enemmän apua koulutehtäviin kuin koulun opettajilta. Kun

Sara kertoo siirtymisestä normaaliin kouluun, hän kuvaa sitä iloisena asiana etenkin mainitessaan pian tapahtuvasta valmistumisestaan. (Bengtsson & Luckow 2020.) Koulu ilmenee Saran puheissa onnistumisten ja kovan työn kautta. Koulu liittyy Maslowin tarvehierarkian monelle tasolle, mutta Saran puheista korostuu etenkin ylin taso eli itsensä toteuttaminen ja lisäksi myös kontrollin ja järjestyksen kokeminen elämässä. Onnistuminen ja elämän vakautuminen näyttää myös edesauttavan kokonaisvaltaisen kodin tunnun merkityksen muodostumista.

Gallagherin & Greenin (2012) tutkimuksessa suurella osalla haastateltavista oli ollut ongelmia koulussa ennen terapeuttiseen sijaishuoltopaikkaan sijoittamista sekä sen aikana. Osa oli kokenut koulussa huonoa suhtautumista heitä kohtaan johtuen sijaishuollossa elämisestä (mt.). Vastaavanlaisia kokemuksia on myös havaittavissa Groopin (2021) tutkimuksessa, jossa haastateltavat olivat kokeneet ulkopuolisuutta, leimaa ja häpeää huostaanoton myötä. Nuorten kokemuksista käy myös ilmi, että koulu oli osalle asia, joka sai heidät tuntemaan itsensä normaaliksi. Toisaalta osalle koulun opettajat olivat tärkeitä aikuisia. (Gallagher & Green 2012.) Nuorten kokemuksista käy ilmi tarve hyväksyntään. Hyväksynnän puute liittyy kodin tunnun sosiaaliseen ulottuvuuteen sekä Maslowin tarvehierarkiassa kuulumisen tarpeeseen. Nuoret joutuvat kokemaan paineita joko koulussa suoriutumisesta tai leimautumisesta oman taustan takia. Tällainen tilanne näyttää olevan kompleksinen kodin tunnun kannalta, sillä koulu voidaan liittää kodin tunnun sosiaaliseen ulottuvuuteen. Näin ollen kodin tuntu jää vajaaksi – vaikka kodin tunnun fyysinen ja psyykinen ulottuvuus olisivat rakentuneet, jää sosiaalinen ulottuvuus rakentumatta. Tämä vaikeuttaa kodin tunnun kokonaisvaltaisen merkityksen muodostumista.

Koulun vaihtaminen on ollut nuorille ajankohtaista sijaishuoltoon siirtymisen myötä. Kallisen (2017) tutkimuksesta kuvautuu, kuinka osa haastateltavista olivat joutuneet vaihtamaan koulua, vaikka sukulaissijaiskoti olisi sijainnut samalla paikkakunnalla kuin heidän aiempi kotinsa. Tämä aiheutti nuorissa vierauden ja jännityksen tunteita (mt.). Myös Laakson (2016) tutkimuksesta käy ilmi, että koulunkäynnin järjestelyissä tapahtui muutoksia. Nuorten kokemuksista koulun suhteen kuvautuu katkokset ja ajoittain jopa epätietoisuus siitä, missä nuori tulee käymään koulua (mt.). Kouluun näyttää liittyvän pysyvyyden ja jatkuvuuden katkeamiset, mutta myös epämieluisat tunteet. Koulu kytkeytyy nuorten kokemuksissa

tärkeäksi ja sellaiseksi paikaksi, jossa haluttaisiin pysyä. Se on tietynlainen osa kotia eli paikka, joka on tuttu ja liitännäinen asuinpaikkaan. Koulu kietoutuu kodin tunnun fyysiseen ulottuvuuteen, ja muutokset tässä ulottuvuudessa aiheuttavat nuorille sekä emotionaalista turvattomuutta että muutosta kodin tunnun merkitykseen.

Nuorten kokemuksista korostuu tarve vertaissuhteille, jotka syntyvät koulussa. Hedinin (2014) tutkimuksessa Amal kuvaa, kuinka koulussa hän tuntee olevansa kuin kotona, sillä koulu on paikka, jossa hänen ystävänsä ovat. Vastaavanlainen ystävien tärkeys ilmenee nuorten täyttämistä verkostokartoista (mt.). Analyysin perusteella kodin tuntu näyttää erittäin moniulotteiselta ja subjektiiviselta käsitteeltä. Amalin kokemuksesta korostuu, kuinka koti ei ole vain paikka, missä asutaan. Amalille emotionaalista turvaa luo vertaissuhteiden kautta koulun ympäristö, minkä hän liittää kodin tuntuun. (Hedin 2014.)

Teemana koulu näyttäytyi myös aineistossa positiivisen tulevaisuuskäsityksen muodossa. Vaikeasta sijaishuollon polusta huolimatta tulevaisuuteen kuului suunnitelmia koulutuksen suhteen. Esimerkiksi Craig kuvitteli tulevaisuuteensa opiskeluja ja niiden kautta työn. (Woodall ym. 2023.) Vastaavanlaisia tuloksia on havaittavissa Hedinin (2014) tutkimuksesta, jossa haastateltavat kokevat koulunkäynnin tärkeäksi tulevaisuuden koulutuksen ja työelämän vuoksi. Elämän vakautuminen ja kodin tunnun merkityksen muodostuminen näyttävät antavan nuorille uskallusta haaveilla tulevaisuudesta ja työskennellä sitä kohti. Nuorien kokemuksista ilmenee vahvasti Maslowin tarvehierarkian ylin eli itsensä toteuttamisen taso.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä tutkielmassa olen tarkastellut kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksiä. Tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää, miten emotionaalinen turvallisuus vaikuttaa kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten kodin tunnun merkityksiin. Tutkielmani teoreettisena viitekehyksenä toimi emotionaalisen turvan ja kodin tunnun käsitteet. Emotionaalisen turvan käsitteeseen liittyi Cummingsin (1996) määritelmä emotionaalisesta turvasta, minkä lisäksi liitin siihen Bowlbyn (1969) kiintymyssuhdeteorian, Maslowin tarvehierarkian sekä Eriksonin (1950) teorian psykososiaalisesta kehityksestä. Kodin tuntua lähdin tarkastelemaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ulottuvuuden kautta. Tutkimukseni aineistona toimi 11 vertaisarvioitua artikkelia, joista nousi teemoittelun avulla viisi keskeistä teemaa. Analyysini perusteella emotionaalinen turvallisuus vaikuttaa monen eri tekijän kautta nuorten kodin tunnun merkitysten muodostumiseen.

Pysyvyyden ja jatkuvuuden näkökulmasta analyysistä nousi esiin sijaishuoltopaikkaan siirtymien aiheuttama katkonaisuus. Tuloksissa korostuu, kuinka siirtymään valmistelu oli joko jäänyt vähäiseksi tai onnistunut. (Gallagher & Green 2012; Van Holen ym. 2020; Woodall ym. 2023.) Perheen toiminnan muodot edesauttoivat kuulumisen tunteen uudelleen muodostumista. Toisaalta pysyvyyteen ja jatkuvuuteen liittyivät kiintymyssuhteiden katkeamiset ja uusien kiintymyssuhteiden muodostaminen. Monipaikkainen asuminen heijasti useita katkonaisuuksia pysyvyydessä ja nuorten oman toimijuuden ja kontrollin puute saattoivat johtaa itse aiheutettuun pysyvyyden ja jatkuvuuden katkaisemiseen (Laakso 2016).

Tulosten perusteella merkittävä ja luotettava suhde aikuiseen oli tärkeä tekijä emotionaalisen turvan kannalta. Tällainen suhde aikuiseen saattoi olla sijaisvanhempiin, omatyöntekijään tai biologiseen vanhempaan. Analyysissa korostui kiintymyssuhteiden katkeamiset ja niiden uudelleen muodostaminen, luottamuksen puute ja ajan tarve. Myös siirtymä oli olennainen tekijä luotettavan suhteen muodostamisessa. Merkittäviä ja luotettavia suhteita oli monia, sillä ne saattoivat liittyä sekä biologiseen perheeseen ja sijaisperheeseen. Nostaisin tuloksista esiin sen, että tällaiset monenlaiset suhteet eivät kuitenkaan korvanneet toisiaan samalla tavalla kuin eri kodin tunnun merkitykset eivät poissulkeneet toisiaan.

Turvallisuuden tunteessa korostui perustarpeiden täyttäminen, joka oli tärkeä tekijä kodin tunnun merkityksen muodostamiselle. Myös varhaiset kokemukset vaikuttivat turvallisuuden tunteen muodostumiseen. Neuvottelemisen, avoin kommunikaatio ja konfliktien ratkaiseminen olivat yhteydessä kodin tunnun psyykkisen ulottuvuuden rakentumiseen. Myös arki, rutiinit ja säännöt edesauttoivat turvallisuuden tunnetta ja kodin tunnun merkityksen muodostumista. Tuloksissa näkyi, kuinka turvallisuuden tunteen rakentaminen ei ole ainoastaan nuoren vastuulla, vaan aikuisella tai ammattilaisella on siinä myös tärkeä rooli.

Kontaktissa ja yhteistyössä syntymäperheen kanssa oli vaihtelua. Emotionaalisen turvan kannalta etäännyminen syntymäperheeseen saattoi olla positiivinen tekijä, mutta toisaalta se saattoi myös aiheuttaa nuorelle tietynlaista taakkaa. Nuorten kokemuksista ilmeni lojaaliutta, velvollisuutta ja kaipuuta biologisia vanhempia kohtaan. Myös vanhojen kiintymyssuhteiden säilyminen biologiseen perheeseen ja uusien luominen sijaishuoltopaikassa olivat kodin tunnun merkitystä edistäviä tekijöitä. Toisaalta erilaiset suhteet biologisiin vanhempiin tai sijaisvanhempiin aiheuttivat analyysin perusteella hajanaisuutta kodin tunnun merkityksiin.

Koulu oli ristiriitaisesti yhteydessä nuorten emotionaaliseen turvaan ja kodin tuntuun. Koulu oli yhteydessä onnistumiseen, itsensä toteuttamiseen ja positiiviseen tulevaisuuskäsitykseen. Koulu loi nuorille vertaissuhteita, mutta toisaalta se aiheutti myös leimautumista ja ulkopuolisuutta johtuen nuorten taustasta (Gallagher & Green 2012; Groop 2021).

Tutkielmani tulokset osoittavat, kuinka kodin ulkopuolelle sijoittamisesta on hyvin ristiriitaisia tutkimustuloksia liittyen nuorten kokemuksiin. On kuitenkin tärkeää ottaa huomioon, että nuoren emotionaalinen turvallisuus on avainasemassa kodin tunnun merkityksien muodostamisessa. Analyysissa esiin nousseiden teemojen huomioiminen kodin ulkopuolelle sijoittamisessa voi parantaa nuorten hyvinvointia sekä kasvua ja kehitystä. Esimerkiksi Forsberg (2018) toteaa, että pysyvyys ja vakaus on tärkeää lapsen suotuisalle sosiaaliselle, emotionaalille ja kognitiiviselle kehitykselle.

Tämän tutkielman rajoitteena on se, että aineistooni valikoidut tutkimukset ovat kaikki kvalitatiivisia tutkimuksia, joissa suurimmassa osassa on melko pieni aineisto. Tutkimusaiheeni

on kuitenkin laadullinen, joten tutkielmaan olisi ollut hankala sisällyttää kvantitatiivista aineistoa. Lisäksi tutkielman aineistoon valikoitui ainoastaan kolme tutkimusta, joiden kohdemaana on Suomi, mikä rajoittaa tutkielmaani, sillä lastensuojeluun liittyvät käytänteet vaihtelevat maittain. Tämä kertoo myös siitä, että Suomessa tulisi tehdä lisää tutkimusta liittyen kodin ulkopuolelle sijoittamiseen.

Kodin tunnun merkityksien kannalta nuorten kokemusten lisäksi jatkossa olisi hyvä tutkia myös sijaishuollossa työskentelevien ammattilaisten näkökulmia kodin ulkopuolelle sijoittamisesta. Kokonaisvaltainen, monien näkökulmien tutkiminen antaa keinoja parantaa sijaishuollon työskentelyä, jotta nuorten kasvu ja kehitys voidaan turvata.

LÄHTEET

Aineistona käytetyt artikkelit merkitty tähdellä (*).

Adoption and Foster Care Analysis and Reporting System (2024) The AFCARS report. U.S. Department of Health and Human Services, Administration for Children and Families, Administration on Children, Youth and Families, Children's Bureau.
<https://www.acf.hhs.gov/cb>

Ainsworth, Mary D. S., Blehar, Mary C., Waters, Everett, & Wall, Sally (1978) Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. Lawrence Erlbaum.

*Bengtsson, Tea T. & Luckow, Stine T. (2020) Senses of belonging when living in foster care families: Insights from children's video diaries. *Childhood* 27(1), 106–119. doi:10.1177/0907568219881667.

Black, T., Trocmé, N., Fallon, B., & Houston, E. (2022) Children in Foster Care in Canada in 2016 & 2021. CWRP Information Sheet #240E. Toronto, ON: Canadian Child Welfare Research Portal.

Bowlby, John (1969) Attachment and Loss: Volume 1: Attachment. New York: Basic Books.

Bowlby, John (1988) A secure base: Parent-child attachment and healthy human development. London: Routledge.

Cummings, Edward M. & Davies Patrick T. (1996) Emotional security as regulatory process in normal development and the development of psychopathology. *Development and Psychopathology* 8(1), 123–139.

Davies Patrick T. & Cummings Edward M. (1994) Marital conflict and child adjustment: An emotional security hypothesis. *Psychological Bulletin* 116(3), 387–411.

Enroos Rosi & Heino, Tarja & Pösö, Tarja (toim.) (2016) Huostaanotto: lastensuojelun vaativin tehtävä. Tampere: Vastapaino.

Erikson Erik H. (1950) *Childhood and society*. New York: W.W. Norton.

Forsberg, Hannele (2018) Synteesi: Paikkatietoinen hyvinvointi. Teoksessa Hannele Forsberg & Aino Ritala-Koskinen (toim.) Monen kodin lapset: Lasten monipaikkainen asuminen ja sosiaalityö. Helsinki: Gaudeamus, 175-191.

*Gallagher, Bernard & Green, Adam (2012) In, out and after care: Young adults' views on their lives, as children, in a therapeutic residential establishment. *Children and youth services review* 34(2), 437–450.

*Groop, Katarina (2021) Sijaishuolto osana elämäntarinaa - elämäntarinan käännekohtien analyysi sijaishuollosta aikuistuneiden kokemuksista. *Janus* 29(3), 249–266.
<https://doi.org/10.30668/janus.82039>

Gurney, Craig M. (1997) "...Half of Me Was Satisfied': Making Sense of Home through Episodic Ethnographies." *Women's Studies International Forum* 20(3), 373–386.
[https://doi.org/10.1016/S0277-5395\(97\)00021-6](https://doi.org/10.1016/S0277-5395(97)00021-6)

*Hedin, Lena (2014) A sense of belonging in a changeable everyday life – a follow-up study of young people in kinship, network, and traditional foster families. *Child & Family Social Work* 19(2). <http://dx.doi.org/10.1111/j.1365-2206.2012.00887.x>

*Hedin, Lena & Höjer, Ingrid & Brunnberg, Elinord (2012) 'Jokes and routines make everyday life a good life—on 'doing family' for young people in foster care in Sweden'. *European Journal of Social Work* 15(5), 613–628. doi: 10.1080/13691457.2011.579558.

Juhila, Kirsi (2021) Teemoittelu. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja].
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>

*Kallinen, Kati (2017) Sukulaissijoitus lapsen näkökulmasta. *Janus*, 25(3), 208–223. <https://journal.fi/janus/article/view/65344>

Laakso, Riitta (2018) Esineet huostaanotettujen lasten muutoissa. Teoksessa Hannele Forsberg & Aino Ritala-Koskinen (toim.) Monen kodin lapset: Lasten monipaikkainen asuminen ja sosiaalityö. Helsinki: Gaudeamus, 103–127.

- *Laakso, Riitta (2019) Lastensuojelun toistuvat sijoitukset ja monipaikkainen asuminen: sijoitettujen nuorten näkökulma. Yhteiskuntapolitiikka 84(1), 4–15
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201902145007>
- Lamponen, Tuuli (2023) Kiireellisen sijoituksen päätöksenteko arkisena työtehtävänä lastensuojelussa. Janus 31(2), 218–225. <https://doi.org/10.30668/janus.122124>
- Lastensuojelu 2022 (THL 2023) Yhä useammasta lapsesta tehdään lastensuojeluilmoitus. Tilastoraportti 24/2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023051544509> Viitattu 10.2.2025.
- Lastensuojelu 2023 (THL 2024) Joka kuudennesta teinistä tehtiin lastensuojeluilmoitus vuonna 2023. Tilastoraportti 19/2024. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024043024171> Viitattu 13.11.2024.
- LsL, Lastensuojelulaki 417/2007.
- Lastensuojelun käsikirja (THL) Sijaishuolto. <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto> Viitattu 4.1.2025
- Manzo, Lynne C. (2003). Beyond House and Haven: Toward a Revisioning of Emotional Relationships with Places. Journal of Environmental Psychology 23(1), 47-61.
[https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(02\)00074-9](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(02)00074-9)
- Maslow, Abraham H. (1943) A theory of human motivation. Psychological Review 50 (4), 96–370.
- Maslow, Abraham H. (1954) Motivation and personality. New York: Harper and Row.
- McLeod, Saul (2024) Maslow’s Hierarchy of Needs. Simply Psychology, 2–3. https://www.researchgate.net/publication/383241976_Maslow's_Hierarchy_of_Needs
- Mehdi Abadi, Parichehr (2023) Critique of attachment theory: A positive psychology perspective. Journal of Personality and Psychosomatic Research 1(2), 1-6.
DOI:[10.61838/kman.jprr.1.2.1](https://doi.org/10.61838/kman.jprr.1.2.1)

Pösö, Tarja (2016) Johdanto: Mistä puhutaan, kun puhutaan huostaanotosta? Teoksessa Rosi Enroos & Tarja Heino & Tarja Pösö (toim.) Huostaanotto: lastensuojelun vaativin tehtävä. Tampere: Vastapaino

Robledo, Juan-Pablo & Cross, Ian & Boada-Bayona, Luisa & Demogeot, Nadine (2022) Back to basics: A re-evaluation of the relevance of imprinting in the genesis of Bowlby's attachment theory. *Frontiers in Psychology* 13:1033746. doi:10.3389/fpsyg.2022.1033746

Salminen, A. (2011). Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasa: Vaasan yliopiston julkaisuja. Saatavilla https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/7961/isbn_978-952-476-349-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y, 28.4.2022.

*Samuels, Gina M. (2009) Ambiguous Loss of Home: The Experience of Familial (Im)Permanence among Young Adults with Foster Care Backgrounds. *Children and Youth Services Review*, 31(12), 1229-1239. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2009.05.008>

Sixsmith, Judith (1986) The Meaning of Home: An Exploratory Study of Environmental Experience. *Journal of Environmental Psychology* 6(4), 281–298. [https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(86\)80002-0](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(86)80002-0)

Socialstyrelsen (2024) Barn och unga. Statistik om socialtjänstinsatser till barn och unga 2023. <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/alla-statistikamnen/barn-och-ungdom/>

Thompson, Ross A. & Simpson, Jeffrey A. & Berlin, Lisa J. (2022) Taking perspective on attachment theory and research: nine fundamental questions. *Attachment & Human Development* 24(5), 543–560. <https://doi.org/10.1080/14616734.2022.2030132>

*Van Holen, Frank & Clé, Ann & West, Delphine & Gypen, Laura & Vanderfaellie, Johan (2020) Family bonds of foster care children. A qualitative research regarding the experience regarding the experience of foster children in long-term foster care. *Children and Youth Services Review* 119 (12)1.

Vilkkä, Hanna (2023) Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Helsinki: Art house.

*Woodall, Tamara & Browne, Kevin D. & Green, Kathleen, & Majumder, Pallab (2023) An exploration of young people's experiences relating to stability and permanence throughout their care journey. *Qualitative Social Work* 22(4), 771-794.
<https://doi.org/10.1177/14733250221096749>

*Wright, Amy C. & Collings, Susan (2023) Conceptual Meanings of Permanency: Photovoice with Care-Experienced Youth. *Journal of Youth Studies*, 1–18. doi:10.1080/13676261.2023.2261862

LIITE 1. ANALYYSISSA KÄYTETYT ARTIKKELIT

Artikkelin tekijät, nimi ja julkaisutiedot	Tutkimusmenetelmä, aineisto ja kohdema	Tutkimuksen tarkoitus	Keskeisimmät tutkimustulokset
<p>Bengtsson, Tea T. & Luckow, Stine T. (2020) Senses of belonging when living in foster care families: Insights from children's video diaries. <i>Childhood</i>, 27(1), 106–119.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus.</p> <p>Aineisto perustuu 11 sijaishuollossa asuvan tanskalaisen lapsen videopäiväkirjoihin, joista analyysiin on valikoitu 12- ja 15-vuotiaan sijaishuollossa asuvan tytön videopäiväkirjat (n=2). Molemmat tytöt ovat kontaktissa biologisen perheensä kanssa.</p> <p>Kohdema Tanska.</p>	<p>Tarkoituksena selvittää, kuinka sijaishuollossa elävät lapset luovat yhteenkuuluvuuden / kuulumisen (engl. belonging) tunteita erilaisissa perhesuhteissa.</p>	<p>Tutkittavat eroavat siinä, miten he kokevat kuulumisen tunteen. Molemmat neuvottelevat reflektiivisesti kuulumista perhesuhteissaan luoden enemmän tai vähemmän emotionaalisia, fyysisiä ja toiminnallisia kiintymyksiä sijais- ja syntymäperheisiinsä.</p>
<p>Gallagher, Bernard & Green, Adam (2012) In, out and after care: Young adults' views on their lives, as children, in a therapeutic residential establishment. <i>Children and youth services review</i> 34(2), 437–450.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus.</p> <p>Aineisto koostuu 16 nuoren aikuisen haastattelusta. Haastateltavat olivat sijoitettuna lapsena terapeutiseen lastenkotiin.</p> <p>Kohdema Englanti.</p>	<p>Tarkoituksena selvittää entisten asukkaiden näkemyksiä heidän saamastaan hoidosta.</p>	<p>Haastateltavilla oli pääosin positiivisia kokemuksia terapeutisessa lastenkodissa asumisesta erityisesti liittyen suhteeseen henkilökunnan kanssa, elämäntarinan työskentelyyn, vapaa-ajan aktiviteetteihin ja kontaktiin henkilökunnan kanssa sijaishuoltoajan vaihtuessa. Tutkimus osoittaa, että erittäin heikossa asemassa olevat lapset voivat saada laadukasta hoitoa terapeutisissa lastenkodeissa.</p>
<p>Groop, Katarina (2021) Sijaishuolto osana elämäntarinaa</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus.</p> <p>Aineisto koostuu fokusryhmätyöpajoista (n=20), haastatteluista</p>	<p>Tarkoituksena tarkastella merkittäviä elämänkulun käännekohtia lastensuojelun</p>	<p>Käännekohtien merkitys sijaishuollossa kasvaneiden kertomuksissa linkittyi ihmis- ja perhesuhteiden, työ- ja opiskeluelämän</p>

<p>- elämäntilanteen käänteistöjen analyysi sijaishuollosta aikuistuneiden kokemuksista. Janus, 29(3), 249–266.</p>	<p>(n=3) ja kirjoitetuista kertomuksista (n=3). Kohdemaana Suomi.</p>	<p>sijaishuollosta aikuistuneiden kokemuksissa.</p>	<p>sekä sosiaalisten ympäristöjen muutosten. Elämän käänteistöiksi määrittyvät huostaanotto- ja sijaishuolto- ja itsenäistyminen, omillaan oleminen ja vanhemmaksi tuleminen. Merkittäviä käänteistöjä sävyttivät niin positiiviset, kannattelevat ulottuvuudet kuin negatiiviset ulottuvuudet.</p>
<p>Hedin, Lena (2014) A sense of belonging in a changeable everyday life – a follow-up study of young people in kinship, network, and traditional foster families. Child & Family Social Work 19(2).</p>	<p>Kvalitatiivinen seuranta tutkimus. Aineisto koostuu 8 pojan ja 7 tytön haastatteluista. Kohdemaana Ruotsi.</p>	<p>Tavoitteena selvittää, miten nuorten kuulumisen tunne perheensä ja ystäviensä keskuudessa ovat vaikuttaneet heidän arkielämän kokemuksiinsa edellisestä tutkimuksesta lähtien, joka toteutettiin 1 vuosi sitten tästä tutkimuksesta.</p>	<p>Useimmat edelleen samassa sijaisperheessä asuvat nuoret kokevat kuuluvansa sekä sijais- että syntymäperheeseensä, etenkin, kun molemmat perheet tekevät yhteistyötä. Tämä näkyy selvimmin sukulaisperheissä. Ajan myötä perinteisten sijaisperheiden nuoret ovat myös vahvistaneet omia sosiaalisia siteitä sijaisperheeseen. Elämän muutoksista, ennen kaikkea koulujen ja ikätoverien vaihtumisesta huolimatta suurin osa nuorista paljastavat henkilökohtaisen toimijuutensa yrittämällä selvittää tilanteestaan.</p>
<p>Hedin, Lena & Höjer, Ingrid & Brunberg, Elinord (2012) 'Jokes and routines make everyday life a</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Aineistona 12 henkilön standardoimattomat, matalarakenteiset ja kohdennetut</p>	<p>Tarkoituksena tunnistaa osallistamiskäytäntöjä sijaisperheissä tutkimalla erilaisten</p>	<p>Erityisesti leikki, lempeä kiusoittelu, nauraminen ja yhdessä tekeminen ovat tärkeitä tekijöitä nuorille. Nuorten panos hyvän ilmapiirin luomisessa ja sopeutumiskyky uudessa</p>

<p>good life—on ‘doing family’ for young people in foster care in Sweden’. European Journal of Social Work, 15(5), 613–628.</p>	<p>haastattelut. Aineistoon kuuluu kolme nuorta, heidän sijaisvanhempansa ja kolme biologista vanhempaa.</p> <p>Kohdemaana Ruotsi.</p>	<p>sijaisperheisiin tulevien nuorten arkea.</p>	<p>perheessä korostuivat tutkimuksessa. Päivittäiset rutiinit normalisoivat nuorten arkea. Neuvottelut tekevät nuorista osan tärkeitä päätöksiä ja voivat vahvistaa heitä sosiaalisina toimijoina. Sijaisvanhempien positiivinen suhtautuminen nuorten syntymäperheisiin helpottaa syntymävanhempien antamaa tukea lapsilleen.</p>
<p>Kallinen, Kati (2017) Sukulaissijoitus lapsen näkökulmasta. Janus, 25(3), 208–223.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus.</p> <p>Aineisto koostuu kahdesta eri aikana kerätystä, yhteensä 14 sukulaisilleen sijoitetun lapsen haastattelusta, verkostokartasta ja päiväkirjasta.</p> <p>Kohdemaana Suomi.</p>	<p>Tarkoituksena selvittää, minkälaisia merkityksiä sukulaisilleen sijoitetut lapset antavat kodilleen ja perhesuhteilleen.</p>	<p>Lasten näkökulmasta sukulaissijoitus sisältää merkittäviä etuja. Keskeisenä etuna on pysyvyyden ja jatkuvuuden tunne lasten elämässä. Lapsilla on myös ristiriitaisia näkemyksiä sukulaissijoituksen pysyvyydestä ja jatkuvuudesta.</p>
<p>Laakso, Riitta (2019) Lastensuojelun toistuvat sijoitukset ja monipaikkainen asuminen: sijoitettujen nuorten näkökulma. Yhteiskuntapolitiikka 84(1), 4–15.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus.</p> <p>Aineistona on viiden sijoitettuna olevan, useita sijoituksia ja sijaishuoltoapaikan vaihdoksia kokeneen nuoren haastattelut</p> <p>Kohdemaana Suomi.</p>	<p>Tarkoituksena tarkastella, millaisena toistuvat sijaishuoltoapaikan vaihdokset, monipaikkainen asuminen ja sen tihentymät näyttäytyvät sekä mitä kokemuksia nuorilla on monipaikkaisesta asumisesta ja siihen johtaneista syistä</p>	<p>Lastensuojelun interventioiden aikaansaamia asuinpaikan muutoksia on ollut nuorilla varsin lyhyen ajan kuluessa. Tutkimuksesta tulee näkyväksi lastensuojelun piirissä olevien nuorten monipaikkaisen asumisen tihentymät. Ne näyttäytyvät nuorten sijoitushistorian alussa, laitoksesta toiseen siirryttäessä, vuorotteluna sijaishuoltoapaikan ja psykiatrisen osaston välillä sekä nuorten</p>

			karkaamisina sijaishuoltopaikasta.
Samuels, Gina M. (2009) Ambiguous Loss of Home: The Experience of Familial (Im)Permanence among Young Adults with Foster Care Backgrounds. Children and Youth Services Review, 31(12), 1229-1239.	Kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto koostuu 29 nuoren aikuisen, iältään 17–26-vuotiaiden haastatteluista. Kohdemaana Yhdysvallat.	Tarkoituksena tutkia nuoria, joille pysyvyys ja vakaus sijaishuollossa eivät toteutuneet. Tarkoituksena myös selvittää nuorten aikuisten näkemyksiä yhdistymisestä, adoptiosta ja heidän neuvoistaan tapausten parissa työskenteleville, sijaisvanhemmille ja sijaisnuorille.	Tulokset laajentavat moniselitteisen epäselvän menettämisen teoriaa korostaen kolmea mallia strategioissa, joita käytetään perheellisen pysymättömyyden (<i>engl. familial impermanence</i>) hallintaan: 1) itsemääritellyn pysyvyyden luominen, 2) adoption hylkääminen – navigointi moniperheisissä jäsenyyksissä ja uskollisuuksissa sekä 3) pysyvyyden rakentaminen sijaishuollon jälkeen.
Van Holen, Frank & Clé, Ann & West, Delphine & Gypen, Laura & Vanderfaellie, Johan (2020) Family bonds of foster care children. A qualitative research regarding the experience regarding the experience of foster children in long-term foster care. Children and Youth Services Review. 119 (12)1.	Kvalitatiivinen tutkimus. Aineistona 27 sijaishuollossa asuvaa nuorta iältään 12–18-vuotiaita. Kohdemaana Belgia.	Tarkoituksena selvittää, miten pitkäaikaisessa sijaishuollossa asuvat nuoret kokevat perheen käsitteen.	Tutkittavat olivat pääosin erittäin tyytyväisiä sijaisperheeseensä ja he pitivät heitä todellisena perheenään. Tutkittavat uskoivat usein pärjäävänsä paremmin sijaisperheessä kuin heidän syntymäperheessään. Muiden lasten läsnäolo sijaisperheessä koettiin yleensä positiiviseksi. Suhteet syntymäperheisiin olivat monimutkaisia. Tutkittavat olivat huolissaan, surullisia ja vihaisia biologista perhettä kohtaan. Vierailujen aikana biologisen perheen kanssa tehtiin usein hauskoja aktiviteetteja, jolloin konfliktit ja ongelmat jäivät varjoon. Sijoitus vaikeutti ajoittain

			sisarusten välistä kontaktia.
Woodall, Tamara & Browne, Kevin D. & Green, Kathleen, & Majumder, Pallab (2023) An exploration of young people's experiences relating to stability and permanence throughout their care journey. Qualitative Social Work, 22(4), 771-794.	Kvalitatiivinen tutkimus. Aineistona kuuden pojan puolistrukturoidut haastattelut. Kohdemaana Iso-Britannia.	Tarkoituksena tutkia nuorten näkemyksiä ja uskomuksia heidän hoitokokemuksistaan, jotta voidaan selvittää näiden vaikutuksia nuorten kykyyn saavuttaa vakauden ja pysyvyyden tunne ajan mittaan.	Pääteemat korostivat nuorten käsityksiä heidän hoitoympäristöstään, suhteita muihin, itsetuntoa ja tulevaisuutta pysyvyyden kysymyksen alla.
Wright, Amy C. & Collings, Susan (2023) Conceptual Meanings of Permanency: Photovoice with Care-Experienced Youth. Journal of Youth Studies, 1–18.	Kuvaileva kvalitatiivinen tutkimus. Aineistona 11 nuorta, jotka olivat 16–25-vuotiaita. Kohdemaana Australia.	Tarkoituksena tutkia lasten ja nuorten näkökulmia pysyvyydestä.	Tulokset esittävät vivahteikkaan kuvan pysyvyydestä sisäisenä tilana. Tulosten perusteella nuoret kehittävät aktiivisesti turvallisuuden tunnetta ja kuulumisen tunnetta elämässään esimerkiksi luontoyhteyden, ihmisten ja kulttuurin avulla.

